

Copilul de ieri, de azi și de mâine

Înv. Scurtu Liana

Școala Gimnazială "Vasile Scurtu" Parva

"Copilaria este o lume aparte; pentru noi o lume ciudată, fantastică, ireală, pentru cei ce fac parte din ea dimpotrivă, una reală și plină de armonie."

Eugen Herovanu

Analiza istorică a fenomenului copil ne dă ciudata impresie de descoperiri succesive a unor lucruri, cunoscute altfel de când lumea. În adevăr, copilăria este un fenomen comun, prezent în experiența tuturor adulților, bătrânilor, a diferitelor colectivități și instituții sociale, prezent în legi, în norme și reguli scrise și nescrise, în folclor și în producțiile și descoperirile savante, în tot ceea ce numim societate dezvoltată. Așa e în prezent și așa au fost din totdeauna. Chiar și în cele mai primitive societăți, copilăria și-a avut statutul ei cunoscut și recunoscut de toată lumea și totuși copilul și copilăria au fost descoperite treptat...

J.J. Rousseau este renumit pentru ca a adus la lumina lumea sufletească a copilului de atunci, micul univers de dorinți, speranțe și năzuințe. Pe aceeași linie de analiză și aprofundare a sufletului infantil s-au angajat mari personalități ale literaturii universale, Dickens, Dostoievski, Mark Twain. În operele lor opacitatea adultului, indiferența societății, educația sărăcăcioasă contrastează puternic cu sensibilitatea copilului, cu lumea lui de visuri și dorinți, cu nevoia de ajutor, de formare și devenire. Contribuția literaturii pe această linie este esențială și nimic nu o poate suplini. Psihologul este cel care trebuie să privească literatura ca pe un câmp experimental în istorie.

Multe alte contribuții la cunoașterea copilului au venit în sfera pedagogiei și psihologiei, a sociologiei, fiziologiei, etc. Psihopedagogia studiază modul în care omul se "înșurubează" în tiparele sociale existente, creând tipare sociale pentru înțelegerea copilului și a copilăriei. Mișcarea, devenirea în timp intră în chip firesc în preocupările psihologiei istorice. În limitele ei devine posibil să se preia toate informațiile despre copil, informații împrăștiate azi în atâtea contexte disciplinare, în ideea conturării unei imagini de ansamblu în timp și spațiu. Copilul de ieri, trăitor în condiții atât de diferite, copilul de azi, cu condiții mult variate, copilul de mâine a cărui structură va fi mult mai variată, anticipată. Când studiem copilul de azi, îl vedem prin prisma copilului de ieri, ca moment al evoluției celui de ieri. Copilul de mâine, ca rezultat al unei educații conștiente, susținute pe toate planurile. Însă toate se schimbă sub ochii noștri: stilul de viață (ex. de la sat la oraș, și mai departe la marile orașe), de la o mentalitate la alta, deversitatea culturilor – migrația popoarelor, influența internetului și a mass-mediei. Epoca actuală accentuează discontinuitatea. Copilul nu-și mai urmează în multe cazuri tatăl nici în profesie, nici în mentalități. Sub ochii noștri copilăria este profund solicitată de treceri permanente. Totul se schimbă, începând cu decorul fizic, care se geometrizează treptat sub influența culturilor moderne, și până la sentimente, trăsături de caracter și stiluri de viață. Așadar, ereditatea slăbește, contaminarea modernistă crește, transmisia informațională depășește orice limită și familia rămâne pilonul de bază, alături de școală în formarea copilului. Copilul de azi și de mâine va rămâne influențat de societate, dar mai puțin de latura emoțională și mai mult pe cea informațională, logică și de interes. Mentalitățile vor continua să joace un rol important în viața lor, dar vor avea probabil o altă semnificație; nu de menținere a ceea ce a fost valabil altădată, ci de ușurare a adaptării la nou.

În general copilul de mâine, și de azi, va evolua sub zodia computerului, hiperintellectualizat și instruit dispunând de ajutorul "creierelor electronice" , într-o continuă activitate de instruire, învățând să ia decizii. Rămâne, desigur, destul spațiu și pentru "omenesc". Copilul nu va avea în față numai universul calculatoarelor, ci și oamenii, societatea, prilej de manifestare a relațiilor profund umane. În cutele adânci ale sufletului va continua să se elaboreze profiluri de personalitate multiple în condițiile date. În sfera meritului nu va fi niciodată acceptată numai inteligența și cultura, ci în egală măsură, curajul, cinstea, demnitatea, compasiunea, responsabilitatea.

Dar, deocamdată trăim în prezent și nu putem face decât să sprijinim tendințele istorice, să înțeleagă inovația și libertatea de a alege, democrația, nu doar ca pe un ideal patriotic, ci ca pe un mod de viață și de a face diverse lucruri. Copilul trebuie ajutat să-și aleagă și să își planifice munca pe care o are de făcut în cooperare cu ceilalți. El va cunoaște țelul muncii lui, pașii pe care îi are de făcut pentru a-l atinge. El capătă sentimentul responsabilității față de ceilalți – acesta este cel mai înalt grad al disciplinei.

Studierea copilului total rămâne o temă permanentă de studiat și azi, la fel ca în trecut și va rămâne și pe viitor, așa cum este el, unic, într-un mediu sau altul de viață, neîmpărțit, justificat din punct de vedere științific, dar nu și obiectual.